

JURK

Juridisk rådgivning for kvinner

Foreldre og barn

www.jurk.no

FORORD

Denne brosjyren er utgitt av Juridisk rådgivning for kvinner (JURK). JURK er et studentdrevet rettshjelpiltak som gir gratis juridisk rådgivning til alle som definerer seg som kvinner.

JURK tar forbehold om regelendringer i tiden etter publisering.

Vi takker for gode innspill fra øvrige medarbeidere i JURK.

Brosjyren er revidert av Nora Bergstrøm, Øistein H. Braanen, Selma Jakobsen, Ingeborg Kløve, Jonas Kaas, Mona Lajili, Anne Line Nilsson og Silje Maria Sørum

Oslo, mars 2023

JURK (Juridisk rådgivning for kvinner) gir gratis juridisk rådgivning til alle som definerer seg som kvinner. Du kan finne informasjon om oss på nettsiden: www.jurk.no

Du kan også ringe oss på 22 84 29 50 eller komme til oss i Skippergata 23, 0154 Oslo.

Du kan alltid sende inn saken din til oss elektronisk! Det kan du gjøre på www.jurk.no → «Send oss din sak»

INNHOLDSFORTEGNELSE

1.0 Innledning	3
1.1 Brosjyrens formål	3
2.0 Foreldreansvar	3
2.1 Hva innebærer foreldreansvar?.....	3
2.2 Når har foreldrene foreldreansvar sammen?	4
3.0 Fast bosted	5
3.1 Hva er fast bosted?	5
3.2 Hva innebærer fast bosted?	6
4.0 Samvær	6
4.1 Hva er samvær?	6
4.2 Vilkår for samvær	7
4.3 Omfanget av samvær	8
4.4 Gjennomføring av samvær	9
4.5 Når en samværsavtale ikke følges	10
4.6 Tap av samværsrett og samvær under tilsyn	11
5.0 Viktige hensyn når man lager en avtale	13
5.1 Barnets beste	13
5.2 Barnets medbestemmelsesrett	13
5.3 Krav til selve avtalen	14
6.0 Mekling	14
6.1 Hvem skal møte til mekling?.....	15
6.2 Formål og gjennomføring av mekling.....	16
6.3 Meklingsattest.....	16
7.0 Foreldretvist for domstolen	17
8.0 Typiske problemstillinger.....	18
8.1 Utenlandstur med barnet.....	18
8.2 Flytting med barn.....	19
8.2.1. Flytting med barn i Norge	19
8.2.2. Flytting med barn til utlandet	20
8.3 Lovvalg	20
9.0 Hvem du kan kontakte for mer hjelp.....	20
9.1 Statsforvalteren	20
9.2 Familievernkontoret.....	21
9.3 Advokat.....	21

9.4 Domstolene	21
9.5 Politiet og passkontoret	21
9.6 Rettshjelptiltak	21

1.0 Innledning

1.1 Brosjyrens formål

Vårt mål med denne brosjyren er å gi en kortfattet fremstilling av juridiske spørsmål som er aktuelle i barneretten.

2.0 Foreldreansvar

2.1 Hva innebærer foreldreansvar?

Foreldreansvar er en plikt til å passe på og gi barnet omsorg.

Foreldreansvar er også en rett til å ta avgjørelser på vegne av barnet.

Foreldreansvar innebærer:

- rett og plikt til å ta del i viktige personlige beslutninger knyttet til barnet, som skolevalg, navnevalg, medisinsk behandling, innmelding i trossamfunn, adopsjon og utstedelse av pass;
- plikt til å gi barnet omsorg og omtanke;
- plikt til å gi barnet forsvarlig oppdragelse og forsørgelse;
- å sørge for at barnet får utdanning etter sine evner;

Barnelova
§ 30

- ansvar for at barnet ikke blir utsatt for fysisk eller psykisk vold. Vold mot barn er forbudt. Det er også forbudt å skremme barnet, for eksempel med trusler om vold, eller ved å bruke vold i oppdragelsen.

Avgjørelser i kraft av foreldreansvaret skal tas ut fra barnets behov og interesser.

2.2 Når har foreldrene foreldreansvar sammen?

Barnelova § 34 og § 35

Foreldre som er eller har vært **gift** har foreldreansvar sammen for felles barn

Foreldre som er **samboere** har også foreldreansvar sammen for felles barn født fra og med 1. januar 2006. For barn som er født før dette tidspunktet har mor foreldreansvar alene, selv om foreldrene bodde sammen, med mindre annet er avtalt.

Foreldre som **verken er gift eller bor sammen** har felles foreldreansvar for felles barn født fra og med 1. januar 2020, med mindre noe annet er avtalt. I disse tilfellene kan likevel mor eller far melde at mor skal ha foreldreansvaret alene. Dette må meldes til Folkeregisteret innen ett år fra farskapet ble fastsatt. Far kan ta saken til retten dersom han er uenig. Er barnet født før 1. januar 2020, og foreldrene verken er gift eller bor sammen, får mor automatisk foreldreansvaret alene.

Hvis foreldrene skilles eller flytter fra hverandre

Hvis foreldrene har foreldreansvaret sammen, vil ingen miste foreldreansvaret selv om de skilles eller flytter fra hverandre. Dette gjelder selv om den ene av foreldrene ikke bor fast med barnet lenger. Foreldrene kan likevel avtale at en av dem skal ha

foreldreansvaret alene. Hvis foreldrene ikke blir enige kan de ta saken til retten.

Dersom det foreligger brudd på avtale om foreldreansvar kan dette medføre tvangsbót på lik linje med brudd på avtale om samværsrett, som du kan lese mer om i punkt 4.5.

**Registrere
endring av
foreldreansvar**

Hvis foreldrene bestemmer seg for å endre hvem som har foreldreansvaret, må det registreres i Folkeregisteret for at avtalen skal være gyldig.

3.0 Fast bosted

3.1 Hva er fast bosted?

Barnelova § 36

Hvis foreldrene flytter fra hverandre, kan de avtale mellom seg hvor barnet skal bo.

**Fast og delt
bosted**

Der barnet bor fast har barnet «fast bosted». Foreldrene kan avtale om barnet skal bo fast hos begge (delt bosted) eller en av dem. Hvis foreldrene ikke blir enige kan de ta saken til retten.

Dersom det foreligger brudd på avtale om fast bosted kan dette medføre tvangsbót på lik linje med brudd på avtale om samværsrett, som du kan lese mer om i punkt 4.5.

**«Daglig
omsorg»**

Den av foreldrene som barnet bor fast hos, er den av foreldrene som har det som ofte kalles «daglig omsorg» for barnet.

Samvær

Den forelder barnet ikke bor fast sammen med, har likevel krav på samvær med barnet. Fast bosted sier altså ikke nødvendigvis noe om hvor mye tid barnet får være sammen med foreldrene. Dette må

foreldrene selv bli enige om. Du kan lese mer om samvær i neste kapittel.

Fast bosted innebærer ikke bare hvor barnet skal bo, men også hvilke avgjørelser som kan tas av den forelderen barnet bor med fast.

3.2 Hva innebærer fast bosted?

Barnelova § 37 Selv om begge foreldrene har foreldreansvar, kan den forelderen med fast bosted bestemme mer enn den andre.

Fast bosted Forelderen med fast bosted kan ta avgjørelser som gjelder *vesentlige* sider av *omsorgen* for barnet. Det betyr at hvis mor har fast bosted for barnet alene, kan mor bestemme hvilken barnehage barnet skal gå i, hvor i landet barnet skal bo, og andre større avgjørelser om dagliglivet.

Delt bosted Hvis barnet har delt bosted må foreldrene ta disse avgjørelsene sammen.

4.0 Samvær

4.1 Hva er samvær?

Barnelova § 42 Selv om foreldrene har flyttet fra hverandre, har barnet krav på å være sammen med begge foreldrene. Dette gjelder selv om foreldrene er uenige eller uvenner.

Samvær Når den av foreldrene som ikke har fast bosted for barnet er med barnet, kalles det samvær. Den forelderen som ikke bor med barnet har krav på samvær uavhengig av om forelderen har foreldreansvar eller ikke.

Gjennomføring av samværet

Under samvær har barnet krav på omsorg og omtanke fra samværsforelderens. Når samværet gjennomføres kan samværsforelderens ta avgjørelser som har med samværet å gjøre, som for eksempel når barnet skal legge seg, hva barnet skal spise og hvem barnet skal være sammen med.

Den som barnet bor fast hos kan som utgangspunkt ikke nekte samværsforelderens samvær med barnet. Foreldrene er begge ansvarlige for at barnet får oppfylt samværet.

Hvis det er avtalt at barnet og en forelder skal ha samvær, og samværsforelderens ikke ønsker å treffe barnet, er det ingen som kan tvinge han eller henne til å gjennomføre samværet. Det vil ikke være til barnets beste. Mengden samvær kan likevel få konsekvenser for størrelsen på barnebidraget.

Formålet med samvær

Målet med reglene om samvær er å sikre at samlivsbrudd mellom foreldrene ikke skal føre til at barnet mister kontakten med dem. Det er også for at foreldrene ikke skal miste kontakten med barnet. Barnet har rett til å ha kontakt med begge foreldrene hvis foreldrene også vil ha kontakt. Problemene mellom foreldrene bør i minst mulig grad gå ut over barnet.

4.2 Vilkår for samvær

Foreldre kan avtale vilkår for samvær. En domstol kan også pålegge slike vilkår. Forhold som kan tilsi at det skal være begrensninger i samværsretten er blant annet at det foreligger sterke konflikter mellom foreldrene, at samværet virker sterkt opprivende på barnet, risiko for seksuelle overgrep, kidnappingsfare og personlige egenskaper hos den som krever

samvær – som skremmende eller voldelig atferd eller rusmisbruk.

Det kan stilles krav til samværsforelderens, som for eksempel ruskontroll, behandling for rusavhengighet, behandling for psykiske helsetilstander og sinnemestringskurs.

Hvis det er satt vilkår om behandling med sikte på atferdsendring, må domstolen vurdere om slik atferdsendring faktisk har skjedd, før forelderens har rett på samvær uten vilkår igjen. Det er ikke tilstrekkelig at behandlingen eller kurset er gjennomført.

4.3 Omfanget av samvær

Det er foreldrene selv som bestemmer omfanget av samværet. Foreldrene skal avtale hvor mange ganger i uken eller måneden barnet skal være med samværsforelderens, og hvor lenge besøkene skal vare. Foreldrene kan selv bestemme hvor detaljert en avtale om samvær skal være.

Hensyn i samværsavtale

Når foreldrene lager en avtale om samvær må de ta hensyn til:

- at barnet skal ha god kontakt med begge foreldrene;
- barnets alder;
- barnets tilknytning til nærmiljøet;
- reiseavstanden mellom foreldrene;
- barnets egen mening;

- hensynet til barnets beste.

«Vanlig samvær»

Loven har et forslag til omfanget av samværet. Det som i norsk lov blir beskrevet som «vanlig samværsrett» innebærer at barnet er hos samværsforelderen:

- en ettermiddag i uka med overnatting;
- annenhver helg;
- til sammen tre uker i sommerferien;

annenhver høstferie, juleferie, vinterferie og påskeferie.

Barnelova § 48

«Vanlig samvær» passer ikke for alle familier. Hver familie kan avtale det de ønsker, men det skal tas hensyn til hva som er til det beste for barnet.

4.4 Gjennomføring av samvær

Samværsavtale

Foreldrene kan fritt avtale det praktiske rundt samværet, for eksempel hvem som skal bringe barnet til og fra samværet. Dersom de ikke avtaler noe annet, er det som utgangspunkt samværsforelderen som skal bringe og hente barnet. Begge foreldrene skal hjelpe til slik at samvær finner sted.

Barnet skal bli hørt før det blir tatt en avgjørelse, og dets mening skal vektlegges etter alder og modenhet.

Reisekostnader

Dersom foreldrene ikke har avtalt noe annet, skal reisekostnader for barnet i forbindelse med samvær deles mellom dem etter størrelsen på inntekten deres. Foreldrenes reiseutgifter skal også deles, men bare dersom disse utgiftene er nødvendige. Foreldrene må reise på billigst mulig måte. Hvis særlige grunner

taler for det kan domstolen fastsette en annen fordeling av reisekostnadene. Det at en av foreldrene flytter, vil som hovedregel ikke utgjøre en særlig grunn.

Andre utgifter Samværsforeldereren dekker alle andre utgifter i forbindelse med samværet, som mat og kinobilletter.

4.5 Når en samværsavtale ikke følges

Bindende avtale Når foreldrene har laget en avtale om samvær, er den bindende. Det betyr at de må følge det som står i samværsavtalen.

Hindring av samvær Dersom den foreldereren som har rett på samvær ikke får denne retten oppfylt, for eksempel fordi bostedsforeldereren ikke vil samarbeide, kan det i visse tilfeller fastsettes en tvangsbot. Det er tingretten som fastsetter en stående tvangsbot for hver gang samværsretten ikke blir fulgt.

Tvangsbot For at det skal bli fastsatt en tvangsbot må det foreligge et tvangsgrunnlag. Tvangsgrunnlaget kan for eksempel være en dom, et rettsforlik, eller et vedtak fra statsforvalteren (tidligere fylkesmannen) med tvangskraft.

Unntak: risiko for skade Det skal ikke fastsettes tvangsbot dersom oppfyllelsen av samværsretten er umulig. At det er «umulig» innebærer for eksempel en risiko for at barnet blir utsatt for vold, eller at den fysiske eller psykiske helsen til barnet blir utsatt for skade eller fare. Er det fare for barnets sikkerhet ved samvær, anbefaler vi å kontakte nærmeste krisesenter eller politiet for veiledning.

Barnets mening Barnet skal ha mulighet til å si sin mening før domstolen tar en avgjørelse. Barnets mening skal bli vektlagt etter alder og modenhet.

Tvangsboten kreves inn av Statens innkrevingsentral. Pengene går til statskassen, og ikke til den andre forelderen.

4.6 Tap av samværsrett og samvær under tilsyn

Barnelova § 43

Hvis samvær ikke er til barnets beste, kan domstolen bestemme at det ikke skal være samvær, eller at det skal være samvær med spesielle betingelser. Foreldrene kan også avtale dette. Barnets mening skal tillegges vekt i slike avgjørelser, se punkt 5.2.

Samvær med tilsyn

En spesiell betingelse kan være samvær med tilsyn. Samvær med tilsyn betyr at forelderen med samvær ikke får være med barnet alene. Det innebærer at det alltid må være en annen person til stede under samværet.

Samvær med tilsyn gjelder spesielt i tilfeller hvor barnet har blitt utsatt for overgrep, eller det er fare for dette. Med overgrep menes psykisk eller fysisk vold eller seksuelle overgrep. Overgrep omfatter også det å se vold, som kan påføre barnet skader og føre til at barnet er redd for samværsforelderen. Dette gjelder også for å sikre at samværet ikke preges av rus.

Det finnes to former for samvær med tilsyn som retten kan gi pålegg om. Dette er beskyttet tilsyn og støttet tilsyn.

Beskyttet tilsyn

Beskyttet tilsyn betyr at samværsforelderen ikke får møte barnet alene. Beskyttet tilsyn er begrenset til 16 timer i året.

Støttet tilsyn

Støttet tilsyn anvendes når det ikke er behov for tilsyn under hele samværet. Tilsynspersonen kan for

eksempel være til stede en til to timer på begynnelsen av det enkelte samværet. Støttet tilsyn fastsettes med inntil 32 timer per år.

Momenter i samværssaker

Hvis du lurer på om du kan ta en sak om samværsnekt eller tilsyn for domstolene, er det enkelte momenter som kan ha betydning. Disse er:

- måten foreldrene har oppført seg på overfor hverandre og barnet;
- graden av voldelighet;
- alvorret av virkningene for barnet og den som har barnet fast boende hos seg;
- om den voldelige foreldereren har evne til å erkjenne atferden og behovet for endringer, samt en reell vilje til å gjøre noe med det;
- om den som har fast bosted for barnet har fått alvorlige psykologiske eller følelsesmessige skader som følge av volden, slik at både denne og barnet trenger tid til å komme seg over traumet.

Hvis du ønsker å ta en slik sak til domstolene, anbefaler vi at du tar kontakt med en advokat.

5.0 Viktige hensyn når man lager en avtale

I det følgende presenteres noen viktige hensyn som foreldrene må legge vekt på når de skal lage en avtale om foreldreansvar, fast bosted og samvær.

5.1 Barnets beste

Barnelova § 48

Alle avtaler som omhandler barn skal i utgangspunktet rette seg etter det som er til barnets beste. Dette gjelder avgjørelser om foreldreansvar, flytting med barn ut av landet, hvem barnet skal bo fast sammen med og samvær.

I slike avgjørelser skal foreldrene ikke ta hensyn til seg selv, eller de negative følelsene de kan ha for den andre forelderen.

5.2 Barnets medbestemmelsesrett

Barnelova § 31

Etter hvert som barnet blir i stand til å danne sine egne synspunkter, skal foreldrene høre på hva barnet har å si, før de tar avgjørelser som omhandler barnet. Hvor mye barnets mening skal vektlegges avhenger av barnets alder og modenhet.

Alder og modenhet

Barn som har fylt 7 år, og yngre barn som er i stand til å danne seg egne synspunkt, skal få lov til å komme med sine egne synspunkter i saker som gjelder barnet selv. Fra barnet er 12 år skal det legges *stor* vekt på hva det mener. Det som er viktig er hvor modent barnet er, og hvilken type sak det er snakk om.

Barnet har ingen plikt til å uttale seg. Dersom et barn ikke ønsker å velge mellom å bo hos mor eller far, skal det være greit. Da er det kun foreldrene som skal ta avgjørelsen. Barnet kan likevel få komme med

sine synspunkter uten å være tvunget til å ta en avgjørelse.

Barnet skal få være med på avgjørelsen, men ikke *ta* selve avgjørelsen. Det kan være mange hensyn som er viktige å tenke på når man skal ta en avgjørelse eller inngå en avtale. Foreldrene må foreta en helhetlig vurdering av hva som er til det beste for barnet.

5.3 Krav til selve avtalen

Avtaler mellom foreldrene kan være muntlige eller skriftlige. JURK anbefaler at avtalen blir inngått skriftlig. Dette er fordi det vil være lettere å bevise hva som var avtalt i utgangspunktet dersom det skulle oppstå uenighet.

Foreldrene kan selv bestemme hvor detaljert avtalen skal være. Avtalen bør inneholde hvor barnet skal bo, om én eller begge har foreldreansvaret og hvor mye samvær foreldrene skal ha.

Avtaler om endring av foreldreansvar må registreres i Folkeregisteret for å være gyldig.

Når foreldrene inngår en avtale blir den bindende. Hvis foreldrene ønsker en annen løsning, må de endre eller lage en ny avtale. I så fall må begge foreldrene være enige. Hvis de ikke kommer til enighet kan de ta saken til retten.

6.0 Mekling

Det finnes familievernkontor i alle fylker i Norge. Mekling på familievernkontoret er gratis. Meklerne har taushetsplikt.

**Barnelova
§ 51**

6.1 Hvem skal møte til mekling?

Mekling på familievernkontoret er i utgangspunktet frivillig, men i noen tilfeller bestemmer loven at foreldrene *må* møte til mekling. Disse tilfellene er:

- Når gifte foreldre ønsker separasjon eller skilsmisse, og de har felles barn under 16 år;
- Når samboere ønsker å flytte fra hverandre, og de har felles barn under 16 år;
- Hvis barnet er under 16 år og mor eller far ønsker å ta en sak om foreldreansvar, fast bosted, flytting med barnet ut av landet eller samvær inn for domstolen;
- Hvis foreldrene ikke blir enige om flytting med barnet.

Foreldrene må møte personlig og samtidig på familievernkontoret.

**Separat
mekling**

Hvis det er forhold som gjør at foreldrene ikke kan møte til meklingen samtidig, kan mekleren avgjøre om de kan møte hver for seg. Mekleren kan også gi tillatelse til at foreldrene kan møte sammen med en fullmektig (advokat, venn o.l.).

For at foreldrene ikke skal møte samtidig, må det foreligge sterke grunner. I saker med vold kan man for eksempel søke om separat mekling. Det kan også være aktuelt at foreldrene ikke møter til mekling samtidig dersom den ene sitter i fengsel eller bor på hemmelig adresse, eller der styrkeforholdet mellom foreldrene er spesielt skjævt.

Unntak ved alvorlig sykdom

Hvis det ikke er mulig å møte personlig hos familievernkontoret, for eksempel på grunn av alvorlig sykdom, må man gi beskjed om dette til mekleren. Dette må normalt kunne dokumenteres.

Bosatt i utlandet

Hvis parten som ikke krever mekling er bosatt i utlandet, trenger ikke vedkommende å møte til mekling i Norge. Personen som ønsker å mekle kan da møte alene.

6.2 Formål og gjennomføring av mekling

Barnelova § 52

Formålet med meklingen er at foreldrene skal komme frem til en skriftlig avtale om foreldreansvar, fast bosted og samvær.

Avtalene som blir inngått på familievernkontoret skal rette seg etter hva som er til det beste for barnet. Når foreldrene er på familievernkontoret, bør mekleren fortelle dem hva som er de viktigste økonomiske konsekvensene av avtalen. Hvis mekleren ikke sier noe om de økonomiske konsekvensene, kan foreldrene spørre mekleren.

Mekling varer i utgangspunktet i en time. Hvis foreldrene ikke blir enige etter en time, vil de få tilbud om å mekle i tre timer til. Hvis de da begynner å nærme seg en løsning, og begge foreldrene ønsker mer mekling, kan de få ytterligere tre timer.

6.3 Meklingsattest

Barnelova § 54

Når foreldrene har vært på en time med mekling, får de en meklingsattest. De trenger ikke å ha blitt enige. Ektefeller må sende inn attesten sammen med søknad om separasjon eller skilsmisse. Meklingsattest er også nødvendig dersom man ønsker å ta en foreldretvist inn for domstolen.

Den som møter til mekling har rett til å få en meklingsattest uavhengig av om den andre forelderen møter opp. Attesten er gyldig i seks måneder.

7.0 Foreldretvist for domstolen

Hovedregelen i norsk rett er at foreldrene sammen skal bli enige om spørsmål knyttet til barnet. Foreldrene må bli enige om hvor barnet skal bo, om en eller begge har foreldreansvaret, og hvor mye samvær foreldrene skal ha. Foreldrene kjenner barnet best, og har derfor mest informasjon og best grunnlag for å ta avgjørelsen om hva som vil være til det beste for barnet.

Hvis foreldrene ikke klarer å bli enige på familievernkantoret, eller komme frem til en avtale seg imellom, kan hver av dem ta saken inn for domstolen. Det er tilstrekkelig at én av foreldrene ønsker dette.

Meklingsattest Foreldrene kan reise sak for domstolen om foreldreansvar, fast bosted og samvær. Saker om flytting med barn til utlandet kan reises av foreldre med foreldreansvar, eller av foreldre som samtidig reiser sak om foreldreansvar for domstolen. For å reise en sak for retten i tilfeller der barnet er under 16 år, må man i utgangspunktet ha en gyldig meklingsattest.

Barnets beste Domstolen må ta avgjørelser som er til barnets beste. I hver enkelt sak gjøres det en konkret vurdering.

Hvis du ønsker å ta en foreldretvist til domstolen, kan du ta kontakt med en advokat. Du kan finne en liste over aktuelle advokater i ditt nærområde på nettsiden www.advokatenhjelperdeg.no

8.0 Typiske problemstillinger

8.1 Utenlandstur med barnet

Barnelova § 41, kortere utenlandsturer

Den som har foreldreansvar, enten alene eller delt, kan ta med eller sende barnet på kortere utenlandsturer uten den andre forelderens godkjenning. Hvis begge foreldrene har foreldreansvar, kan de ta barnet med på slike kortere turer uten den andres samtykke. En kortere tur er i norsk rett en tur som varer kortere enn fire uker.

Samværsavtaler må respekteres

Foreldrene må likevel respektere samværsavtaler. De kan derfor ikke dra på ferie i den tiden barnet skal ha samvær med den andre, med mindre samværsforelderens samtykker.

Forelderens uten foreldreansvar kan ikke ta med barnet til utlandet, med mindre det foreligger samtykke fra forelderens med foreldreansvar eller domstolen.

Hvis det er fare for at barnet ikke kommer tilbake til Norge, og foreldrene har felles foreldreansvar, kan domstolen bestemme at forelderens ikke får reise utenlands med barnet.

Midlertidig reiseforbud

Hvis du er redd for at barnet ditt ikke vil komme tilbake til Norge, bør du kontakte politiet. Politiet kan legge ned et midlertidig reiseforbud. Et midlertidig reiseforbud vil si at politiet har bestemt at barnet ikke får forlate landet. Dette forbudet gjelder frem til saken kommer opp for domstolen. Politiets reiseforbud faller bort dersom saken ikke bringes inn for retten innen rimelig tid. Rimelig tid anses for å være inntil en uke. Det vil da være opp til domstolen å bestemme om reiseforbudet skal fortsette, eller om det skal oppheves.

Du bør også kontakte politiet dersom du er redd for at barnet ditt vil bli bortført, eller er i ferd med å bli bortført. Retten kan nedlegge et midlertidig reiseforbud i slike saker som haster.

8.2 Flytting med barn

8.2.1. Flytting med barn i Norge

Den som har fast bosted for barnet alene kan flytte innad i Norge sammen med barnet. Når man har fast bosted alene, trenger man ikke samtykke fra den andre forelderen. Dette gjelder uavhengig av om foreldrene har felles foreldreansvar eller ikke. Dersom begge foreldrene har fast bosted (delt bosted), så kreves det samtykke fra den andre forelderen for å kunne flytte.

Barnelova § 42a

Har man fast bosted for barnet alene og ønsker å flytte, må det likevel gis beskjed til den andre forelderen hvis de har en samværsavtale. Denne beskjeden må gis senest tre måneder før flytting. Dette betyr ikke at den ene forelderen kan nekte den andre å flytte med barnet. Det må gis beskjed om flytting for at foreldrene skal få mulighet til å lage en ny avtale om samvær, og for at samværsforelderen skal kunne ta saken til domstolen. Selv om mor flytter, har far krav på samvær. Samværet må da tilpasses den nye reiseavstanden mellom foreldrene.

Plikten til å varsle om flytting gjelder for begge foreldrene, også den som har samvær med barnet. Dersom foreldrene ikke blir enige om flytting, kan den av foreldrene som vil flytte med barnet kreve mekling.

8.2.2. Flytting med barn til utlandet

Barnelova § 40 Hvis en av foreldrene har foreldreansvar alene, kan ikke den andre nekte vedkommende å flytte til utlandet med barnet. Hvis begge foreldrene har foreldreansvar, må de være enige dersom en av dem ønsker å flytte til utlandet med barnet.

Hvis foreldrene er uenige om hvem som skal ha foreldreansvaret, fast bosted eller om barnet skal flytte ut av landet, kan ingen av dem flytte til utlandet før saken er avgjort.

8.3 Lovvalg

Saker om foreldreansvar, flytting med barnet ut av landet, hvem barnet skal bo fast med og samvær kan reises for norsk domstol når barnet har «vanlig bosted» i Norge. Utgangspunktet er at «vanlig bosted» er der barnet bor til vanlig, og har sentrum for sine livsinteresser. En viss varighet på opphold i Norge vil normalt kreves. Kravet om vanlig bosted er vanligvis oppfylt hvis barnet bor fast i Norge, og ikke bare er på tilfeldig gjennomreise.

9.0 Hvem du kan kontakte for mer hjelp

9.1 Statsforvalteren

Statsforvalteren (tidligere fylkesmannen) kan svare på alle spørsmål om separasjon og skilsmisse, og hvordan skjemaene skal fylles ut.

Statsforvalteren har kontorer i alle fylker i Norge.

På nettsiden www.statsforvalteren.no finner du en oversikt over alle kontorene. Du kan enkelt trykke på ditt fylke. Der finner du telefonnummeret direkte til ditt statsforvalterkontor.

9.2 Familievernkontoret

Familievernkontoret kan gjennomføre mekling mellom foreldrene. Du kan finne ditt nærmeste familievernkontor på nettsiden:

<https://www.bufdir.no/familie/familievernkontorer/>.

9.3 Advokat

Har du behov for hjelp fra en advokat, kan du finne advokater i ditt nærområde på nettsiden:

www.advokatenhjelperdeg.no.

9.4 Domstolene

Hvis du er usikker på hvordan en foreldretvist for domstolene foregår, kan du finne informasjon om dette på nettsiden: www.domstol.no.

Du kan også snakke med en advokat.

9.5 Politiet og passkontoret

Hvis du har spørsmål om pass, kan du kontakte passkontoret. Det er politiet som jobber med pass. Du kan bli satt over til ditt nærmeste passkontor ved å kontakte politiet på telefon 02800.

Hvis det har oppstått et nødstilfelle, og du trenger rask hjelp av politiet, må du ringe politiet på telefon 112.

9.6 Rettshjelptiltak

Hvis du har juridiske problemer, kan du kontakte et rettshjelptiltak.

JURK

JURK er en organisasjon hvor jusstudenter gir gratis hjelp i saker som gjelder lover og regler i Norge. JURK hjelper alle som identifiserer seg som kvinner.

JURK kan gi råd og veiledning i saker som gjelder foreldreansvar, fast bosted og samvær. I disse sakene er det mest vanlig at vi bare gir informasjon om reglene og hvordan du kan gå fram i din sak. JURK kan ikke ta saker til domstolen.

Vi tar imot nye saker:

Mandag: kl. 12-15

Onsdag: kl. 09-12 og kl. 17-20

Du kan ringe oss på 22 84 29 50 eller besøke oss i Skippergata 23, Oslo.

Du kan alltid sende inn saken din til oss elektronisk. Det kan du gjøre på www.jurk.no → «Send oss din sak»

JURK besvarer ikke juridiske henvendelser per e-post.

JUSSHJELPA I NORD-NORGE

Jusshjelpa i Nord-Norge er et rettshjelptiltak som drives av jusstudenter. De gir gratis rettshjelp i enkeltsaker. De tar imot nye saker per telefon eller ved personlig oppmøte.

Saksinntak:

Mandag til torsdag 10-14.

Telefon: 77 64 45 59

Besøksadresse: Terminalgata 38, 9019 Tromsø.

Du kan alltid sende inn saken din elektronisk. Det kan du gjøre på www.jusshjelpa.no → «Send oss din sak»

Jusshjelpa i Nord-Norge besvarer ikke juridiske henvendelser per e-post.

JURK

www.jurk.no

22 84 29 50
Skippergata 23, 0154 Oslo